YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (toinen jaosto)
6 päivänä maaliskuuta 1979 *

Asiassa 100/78,

jonka Tribunal du travail de Charleroi on saattanut ETY:n perustamissopimuksen 177 artiklan nojalla yhteisöjen tuomioistuimen käsiteltäväksi saadakseen tässä kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevassa asiassa

Claudino Rossi, via Tacconi 51, Bologna,

vastaan

Caisse de compensation pour allocations familiales des régions de Charleroi et Namur (Charleroin ja Namurin alueen perheavustuksista vastaava laitos), rue de Marcinelle 88, Charleroi,

ennakkoratkaisun sosiaaliturvajärjestelmien soveltamisesta yhteisön alueella liikkuviin palkattuihin työntekijöihin ja heidän perheenjäseniinsä 14 päivänä kesäkuuta 1971 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 1408/71 (EYVL L 149, 5.7.1971, s. 2) 79 artiklan 3 kohdan tulkinnasta,

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN (toinen jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja A. J. Mackenzie Stuart sekä tuomarit P. Pescatore ja A. Touffait,

julkisasiamies: F. Capotorti,
kirjaaja: A. Van Houtte,

* Oikeudenkäyntikieli: ranska.

on antanut seuraavan

tuomion

1 Tribunal du travail de Charleroi on esittänyt yhteisöjen tuomioistuimelle 19.4.1978 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut yhteisöjen tuomioistuimeen 27.4.1978, ETY:n perustamissopimuksen 177 artiklan nojalla ennakkoratkaisukysymyksiä sosiaaliturvajärjestelmien soveltamisesta yhteisön alueella liikkuviin palkattuihin työntekijöihin ja heidän perheenjäseniinsä 14 päivänä kesäkuuta 1971 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 1408/71 (EYVL L 149, s. 2) 77–79 artiklan tulkinnasta.

2 Nämä kysymykset on esitetty oikeudenkäynnissä, jossa vastaajana on Caisse de compensation pour allocations familiales des régions de Charleroi et Namur ja kantajana italialainen työntekijä, joka on kahden lapsen isä ja joka on 11.12.1967 lähtien saanut belgialaista eläkettä Fonds des maladies professionnellesistä (ammattitautisäätiö) pysyvän sataprosenttisen työkyvyttömyyden perusteella.

3 Kyseinen työkyvytön työntekijä sai Belgiassa vastaajan maksamia perheavustuksia aina 28.2.1973 asti, jolloin hän palasi Italiaan koko perheensä kanssa.

4 Kyseisenä päivänä belgialainen eläkelaitos keskeytti perheavustusten maksamisen sillä perusteella, että työntekijän puoliso harjoitti Italiassa sellaista ammatillista tai kaupallista toimintaa, jonka perusteella perheellä saattoi olla oikeus perheavustuksiin Italian lainsäädännön nojalla.

5 Itse asiassa kantajalta kuitenkin evättiin perheavustukset Bolognan INPS:n (kansallinen sosiaaliturvalaitos) päätöksellä, joka on päivätty 13.4.1976, sillä perusteella, että tuolloin sovellettavan Italian lainsäädännön mukaan perheenpään asema tunnustettiin perheavustuksia koskevan oikeuden osalta isälle, eikä tätä asemaa voitu siirtää toiselle henkilölle sen vuoksi, ettei isä ollut menettänyt työkykyään eikä hän ollut työtön.

6 Näissä olosuhteissa Tribunal du travail de Charleroi on esittänyt kaksi kysymystä, joista ensimmäinen kuuluu seuraavasti:

"Estääkö asetuksen (ETY) N:o 1408/71 79 artiklan 3 kohdan soveltamisen se seikka, ettei Italian lainsäädännössä sallita perheenpään aseman siirtämistä

vaimolle perheavustusten maksamista varten silloin kun mies saa eläkettä (Fonds des maladies professionnelles) toisesta jäsenvaltiosta? Toisin sanoen, onko belgialaisen laitoksen otettava vastuulleen perheavustusten maksaminen, vaikka asianomaisella olisi Italiassa tällainen oikeus sillä perusteella, että eläkkeensaajan perheenjäsen harjoittaa siellä ammatillista tai kaupallista toimintaa, mutta tämän oikeuden toteutuminen jää vajavaiseksi Italian lainsäädännössä olevan erityissäännöksen vuoksi?"

7 Asetuksen (ETY) N:o 1408/71 77 artiklan mukaan eläkeläinen on oikeutettu saamaan perheavustuksia, joista säädetään sen jäsenvaltion lainsäädännössä, joka on vastuussa eläkkeen maksamisesta, riippumatta siitä, minkä jäsenvaltion alueella eläkeläinen tai lapset asuvat.

8 Saman asetuksen 79 artiklan 3 kohdan mukaan oikeus etuuksiin 77 artiklan säännösten perusteella keskeytetään, jos lapsille syntyy oikeus perhe-etuuksiin tai perheavustuksiin jäsenvaltion lainsäädännön mukaan ammatillisen tai kaupallisen toiminnan harjoittamisen vuoksi.

9 Tällä päällekkäisyyttä estävällä säännöllä on merkitystä ja se on sovellettavissa ainoastaan silloin, kun oikeus etuuksiin todella on olemassa ja saatu sen jäsenvaltion lainsäädännön mukaisesti, jossa ammatillista tai kaupallista toimintaa harjoitetaan.

10 Ensimmäiseen kysymykseen on näin ollen vastattava, että neuvoston asetuksen (ETY) N:o 1408/71 79 artiklan 3 kohdasta seuraa, että oikeutta perheavustuksiin, joita maksetaan sellaisen isän huollettavina oleville lapsille, joka saa eläkettä jäsenvaltion lainsäädännön nojalla, ei voida keskeyttää, jos äiti ei todella ole saanut oikeutta samoihin avustuksiin toisen jäsenvaltion lainsäädännön nojalla sillä perusteella, että hän harjoittaa ammatillista tai kaupallista toimintaa, tai jos ainoastaan isälle on tunnustettu perheenpään asema, tai joka tapauksessa jos ne edellytykset, joiden perusteella äidille voidaan myöntää oikeus perheavustuksiin, eivät ole täyttyneet.

11 Tribunal du travail de Charleroi on toiseksi esittänyt seuraavan kysymyksen:

"Eikö belgialaisen laitoksen sen vuoksi, että se on todennut, ettei italialaisen viranomaisen kanta ole nykyaikana oikeutettu niiden periaatteiden nojalla, jotka koskevat miesten ja naisten tasa-arvoa, pitäisi myöntää italialaisten perheavustusten erotukseksi jäävää määrää, jotta suojeltaisiin niitä oikeuksia, jotka on saatu viimeisen työskentelyvaltion lainsäädännön nojalla, ja jotta

vältettäisiin eriarvoinen kohtelu niiden työntekijöiden välillä, joiden on pitänyt täyttää samat edellytykset eläkkeen saamiseksi?"

12 Koska tähän kysymykseen ei löydy nimenomaista vastausta siirtotyöläisten sosiaaliturvaa koskevista asetuksista, ratkaisuun päästään ainoastaan tulkitsemalla kyseisiä asetuksia niiden perustamissopimuksen määräysten (48–51 artikla) tavoitteiden valossa, joiden perusteella kyseiset asetukset on annettu.

13 Asetuksilla ei ole toteutettu yhteistä sosiaaliturvajärjestelmää, vaan niillä on annettu erillisten järjestelmien olemassaolon jatkua, mikä on aiheuttanut sen, että on syntynyt erillisiä saatavia erillisiltä laitoksilta, joihin nähden edunsaajalla on välittömiä oikeuksia joko yksinomaan valtionsisäisen oikeuden nojalla tai valtionsisäisen oikeuden nojalla täydennettynä tarpeen vaatiessa yhteisön oikeudella.

14 Yhteisön säännöstöä ei voida, ellei tästä ole olemassa perustamissopimuksen tavoitteiden mukaista nimenomaista poikkeusta, soveltaa siten, että siirtotyöläistä tai hänen oikeudenomistajiaan estetään saamasta etua osasta jäsenvaltion lainsäädäntöä.

15 Yhdestä näistä poikkeuksista säädetään asetuksen (ETY) N:o 1408/71 79 artiklan 3 kohdassa, jossa säädetään, että oikeus etuuksiin eläkkeensaajien huollettavina oleville lapsille keskeytetään, jos lapset saavat oikeuden perheetuuksiin tai perheavustuksiin jäsenvaltion lainsäädännön mukaan ammatillisen tai kaupallisen toiminnan harjoittamisen vuoksi.

16 Tämä sääntö, jonka tarkoituksena on välttää perheavustusten päällekkäisyys, on sovellettavissa ainoastaan silloin, kun sillä ei perusteettomasti estetä asianomaisia saamasta etua osasta jäsenvaltion lainsäädäntöä.

17 Jos niiden avustusten määrä, joiden maksaminen on keskeytetty, on suurempi kuin niiden avustusten määrä, jotka saadaan ammatillisen tai kaupallisen toiminnan harjoittamisen nojalla, 79 artiklan 3 kohtaan sisältyvää päällekkäisyyttä estävää sääntöä on sovellettava ainoastaan osittain ja myönnettävä täydentävänä avustuksena kyseisten määrien erotus.

18 Toiseen kysymykseen on näin ollen vastattava, että 79 artiklan 3 kohtaan sisältyvää sääntöä sovelletaan ainoastaan siihen määrään asti, joka todella on maksettu ammatillisen tai kaupallisen toiminnan harjoittamisen perusteella.

Oikeudenkäyntikulut

19 Yhteisöjen tuomioistuimelle huomautuksensa esittäneille Euroopan yhteisöjen komissiolle, Belgian kuningaskunnan hallitukselle ja Italian tasavallan hallitukselle aiheutuneita oikeudenkäyntikuluja ei voida määrätä korvattaviksi.

20 Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely yhteisöjen tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikuluista.

Näillä perusteilla

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN (toinen jaosto)

on ratkaissut Tribunal du travail de Charleroin 19.4.1978 tekemällään päätöksellä esittämät kysymykset seuraavasti:

1) **Neuvoston asetuksen (ETY) N:o 1408/71 79 artiklan 3 kohdasta seuraa, että oikeutta perheavustuksiin, joita maksetaan sellaisen isän huollettavina oleville lapsille, joka saa eläkettä jäsenvaltion lainsäädännön nojalla, ei voida keskeyttää, jos äiti ei todella ole saanut oikeutta samoihin avustuksiin toisen jäsenvaltion lainsäädännön nojalla sillä perusteella, että hän harjoittaa ammatillista tai kaupallista toimintaa, tai jos ainoastaan isälle on tunnustettu perheenpään asema, tai joka tapauksessa jos ne edellytykset, joiden perusteella äidille voidaan myöntää oikeus perheavustuksiin, eivät ole täyttyneet.**

2) **Asetuksen 79 artiklan 3 kohta on sovellettavissa ainoastaan siihen määrään asti, joka todella on maksettu ammatillisen tai kaupallisen toiminnan harjoittamisen perusteella.**

Mackenzie Stuart Pescatore Touffait

Julistettiin Luxemburgissa 6 päivänä maaliskuuta 1979.

A. Van Houtte
kirjaaja

A. J. Mackenzie Stuart
toisen jaoston puheenjohtaja